

Ymningen

ESKILSTUNAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig och humös

Sjöyta: 1,08 km²

Höjd över havet: 215 m

Maxdjup: 10 m

Medeldjup: 3,3 m

Omsättningstid: 1,07 år

Kommun: Nora/Örebro

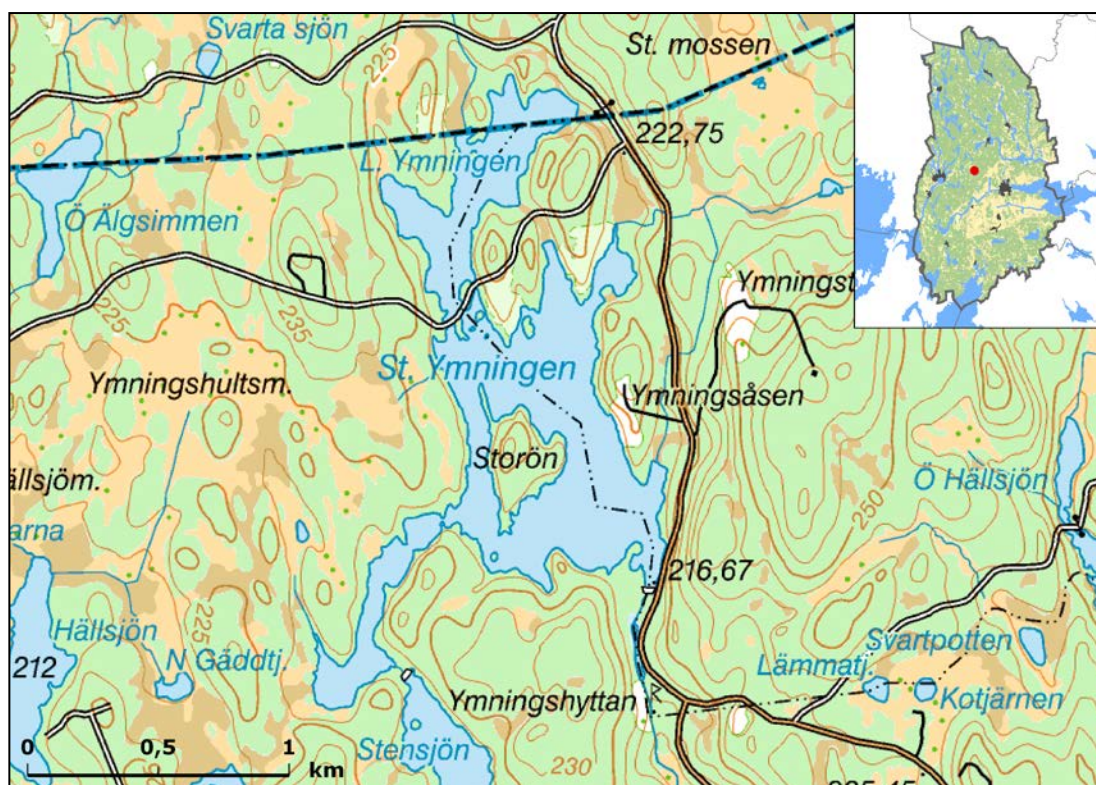
Vattendistrikt: Norra Östersjön

Terrängkartan: 10E NO

EU-id: SE658251-144824

Utloppskoordinater: 6582510, 1448240

Avrinningsområdets areal: 7,74 km²

Ymningen. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Ymningen (Stora och Lilla) ingår i Eskilstunaåns vattensystem och är belägen i Kilsbergen ca 6 km nordväst om Garphyttan. Sjön består av Lilla Ymningen och Stora Ymningen som skiljs åt av en grusväg. Sjön tillförs vatten från Stensjön i söder samt från några mindre vattendrag i omgivningen. Avvattningen sker i sydost genom en bäck som så småningom mynnar ut i Falkasjön.

Berggrunden i området kring Ymningen består av granit som till stora delar överlagras av morän. Omfattande partier med mosstorv finns också. Sjöns största ö, Storön, består av granit och morän. Ymningsens grundbotten består av block och grus. Stränderna är blockiga med kala bergknallar och hållar här och var.

Ymningen är mycket flikig och ligger i kuperad terräng som nästan enbart utgörs av barrskog. Nära sjön är inslaget av lövträd relativt stort. Vid Ymningshyttan söder om sjön har det tidigare funnits en masugn och ett gjuteri. Här låg också den första raststugan för friluftsliv i Kilsbergen liksom konstnären Axel Borgs jaktstuga. I samband med att Villingsbergs skjutfält inrättades i området revs eller flyttades all bebyggelse. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Ymningsens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Ymningens avrinningsområde, vars totala area är 7,74 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	5,39	Annan öppen mark	-
Sankmark	1,06	Vatten	1,26
Jordbruksmark	-	Tätort	-
Hyggen	0,03	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Ymningen har inte provfiskats med nät men hyser enligt uppgifter från 1970-talet abborre och gädda.

Bottenfauna

Uppgifter om sjöns bottenfauna saknas.

Växtlighet

Ymningen har sparsam vegetation. Barrskogen når ända ner till stränderna där det bitvis också finns en lövträdsridå av bl.a. björk och al med pors i fältskiktet. Växtligheten i vattnet består bl.a. av starrarter, gäddnate, flotagräs och näckrosor. Myrmarkerna i norra delen hyser typisk myrmarksvegetation, t.ex. vitmossor, pors och sly. I sjön finns holmar av block med bl.a. tall och en kant av pors. Storön hyser blandskog.

Övrigt djur- och växtliv

Vid sjön har ca 15 sjöberoende fågelarter observerats, bl.a. smålom.

Vattenkvalitet

Ymningen är en näringsfattig sjö med måttligt till betydligt brunfärgat vatten. Sjön har kalkats sedan 1981. Innan kalkningarna startade var pH-värdet i sjön mellan 5,0-6,0, vilket är mycket surt till surt. Idag är sjöns vatten måttligt surt och buffertkapaciteten mot försurande ämnen är svag. Kalkningens vattenkemiska mål är att pH inte ska understiga 5,6. Vid senaste undersökningen var kvicksilverhalten i gädda måttlig hög. Mer information om vattenkemin i Ymningen visas i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Ymningen. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,3*	5,9-6,6	9	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,06	0,03-0,09	9	2012-2014
Siktdjup (m)	2,3	2,3	1	2008
Vattenfärg (mg Pt/l)	86**	60-110	7	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	9	9-9	2	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	376	360-409	3	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,57	Medelvärde 5 fiskar		2011

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar absorbansen 0,17 (vid 420/5 nm).

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *måttlig*. Sjön har försurningsproblem. Det är försurningsstatus som varit avgörande för bedömningen. De allmänna

förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (måttlig status), har sammantaget måttlig status. Sjön är utsatt för påverkan från försurning, men kalkning gör att pH kan hållas på en för sjön naturlig nivå. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten. Sjön är påverkad av reglering till förmån för vattenkraftsutvinning.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från kvalitetsfaktorn försurning och närsalter som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE658251-144824>.

Övervakningsprogram

Ymningen ingår i miljöövervakningsprogrammen *Kalkningens kemiska effektuppföljning* och under vissa år i *Undersökningar i ytvattenförekomster*. Sjön ingick också i programmet *Profilsjöar* under perioden 1989-2002.

Naturvårds- och friluftsentressen

Ymningens värde för friluftslivet begränsas av att den ligger inom Villingsbergs skjutfält.

Mänsklig påverkan

Sjön är påverkad av dämning och aktiv reglering samt kalkning. Norra delen av sjön snörs av genom en grusväg. Även i sydost går bilväg strandnära.

Områdesskydd

Sjön och dess närmaste omgivningar saknar områdesskydd.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

Fiskenämnden i Örebro län, 1983. Fiskeplanering Örebro kommun – Planeringsunderlag.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län. [Djupkartor](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län –Del 2 Mellersta länsdelen](#). Publ. nr: 1987:10.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1988. Vattenregister/sjöbeskrivning – St Ymningen (med Lilla Ymningen och Lomtjärnen). Dos nr 1800-121-65.

Länsstyrelsen i Örebro län, 2010. [Åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Örebro läns sjöar och vattendrag 2010-2015](#). Dnr: 5810-1162-2010, Dos nr: 1800-000-004.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU, [Vattenkemidata](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.

© 2017, sjöfaktablad utgåva 3.1.

För mer information kontakta T-DL-beredningssekretariatet@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Örebro län